

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Tyrka
Protokolant:	Igor Ekert

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2017 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy K. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość świadczenia

na skutek odwołania K. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 13 maja 2016 r. **nr** (...) - (...)

1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje K. B. prawo do ponownego ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887), poczynając od dnia 1 kwietnia 2016 roku;

2) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz K. B. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Grzegorz Tyrka

VIII U 1270/16

UZASADNIENIE

Ubezpieczony K. B. domagał się zmiany zaskarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 13 maja 2016 roku poprzez przeliczenie wysokości emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 roku, Nr 887.) – zwanej dalej ustawą emerytalną – oraz zasądzenie na swoją rzecz od organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na uzasadnienie podano, że zaskarżona decyzja nie uwzględniła zarobków za lata 1974-1980, bowiem dokumentacja płacowa za te lata uległa zniszczeniu. U. dodał, że istnieje możliwość odtworzenia zarobku za lata 1974-1980, oraz że przy uwzględnieniu zarobków za lata 1974-1980 wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia przekracza wymagane 250%.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wniósł o oddalenie odwołania.

Na uzasadnienie podano, że nie została spełniona przesłanka z art. 110a ustawy emerytalnej, bowiem wwpw z okresu 20 lat nie przekroczył 250%.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w kopalni węgla kamiennego pod ziemią w okresie od dnia 4 września 1965 roku do dnia 30 września 1994 roku.

Decyzją z dnia 25 grudnia 1992 roku organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury górniczej bez względu na wiek.

Decyzją z dnia 25 kwietnia 2012 roku organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury górniczej w związku z nabyciem wieku emerytalnego.

Dnia 13 kwietnia 2016 roku ubezpieczony złożył wniosek o przeliczenie emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej. Do wniosku ubezpieczony załączył zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (druk Rp-7) za lata 1981-1994, 2004-2014 informując, że za wcześniejszy okres dokumentacja płacowa uległa zniszczeniu.

Decyzją z dnia 13 maja 2016 roku organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przeliczenia emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej, bowiem wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia (wwpw) z okresu 20 lat podlegania ubezpieczeniom społecznym, z uwzględnieniem części okresu po nabyciu prawa do emerytury, nie przekroczył 250 % i wyniósł 231,17%.

Wyliczenia wwpw świadczenia dokonane przez organ rentowy przedstawiają się następująco:

		obliczenia	
		ZUS	
1	1981	268,01	
2	1982	334,24	
3	1983	314,21	
4	1984	354,80	
5	1985	401,07	

6	1986	396,58	
7	1987	407,62	
8	1988	324,32	
9	1989	295,63	
10	1990	270,04	
11	1991	260,79	
12	1992	216,10	
13	1993	265,70	
14	1994	110,22	
15	2007	67,04	
16	2008	67,63	
17	2009	68,64	
18	2010	68,21	
19	2012	67,65	
20	2013	64,90	
		(...),40	:20
		231,17%	

/dowód z akt ZUS/.

Ubezpieczony wniósł o odtworzenie zarobków za lata 1974-1980 na podstawie dokumentacji osobowej, przy uwzględnieniu świadczeń: deputatu węglowego, tzw. Karty Górnika, dodatku za pracę nocną oraz za pracę w niedziele. Ubezpieczony dodał, że pracował wyłącznie na zmianie nocnej. Na uzasadnienie podał, że wraz z małżonką, zatrudnioną na stanowisku nauczyciela, podzielił się obowiązkami związanymi z wychowaniem dzieci. Małżonka

pracowała w godzinach między 8.00 a 14.00; zaś ubezpieczony w tym czasie zajmował się dziećmi. Następnie ubezpieczony podwyższał swoje kwalifikacje, dokształcając się w technikum dla osób pracujących. Po powrocie do domu, ubezpieczony jadł posiłek i szedł na kopalnię, która mieściła się w pobliżu miejsca zamieszkania. Na tę okoliczność ubezpieczony przedstawił wnioski dowodowe, a to przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków: współpracownika G. H. oraz małżonki M. B.. Nadto ubezpieczony domagał się dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z zakresu emerytur i rent, celem obliczenia wysokości jego zarobków za lata 1974-1980.

Ubezpieczony rozpoczął pracę w kopalni węgla kamiennego w 1965 roku, tj. po ukończeniu zasadniczej szkoły górniczej i uzyskaniu zawodu górnik mechanika. Ubezpieczony zawarł związek małżeński w 1969 roku z M. B.. Ubezpieczony posiada dwójkę dzieci: B. (ur. (...)) oraz A. (ur. (...)). M. B. pracowała w szkole podstawowej na stanowisku nauczyciela i nie korzystała z urlopu wychowawczego. Ubezpieczony wraz z małżonką ustalili, że oboje będą pracować zawodowo i zajmować się wychowywaniem dzieci. M. B. pracowała w godzinach między 8.00 a 14.00. W tym czasie ubezpieczony zajmował się wychowywaniem dzieci. Ubezpieczony szedł do pracy na zmianę nocną, tj. na godz. 21.30 w okresie objętym sporem (1974-1980). Ubezpieczony w tym okresie także pracował przeciętnie jedną niedzielę w miesiącu. Ubezpieczony podwyższał kwalifikacje zawodowe. W latach 1974-1977 uczęszczał do technikum zawodowego dla osób pracujących, uzyskując tytuł technik mechanik o specjalności budowa maszyn; natomiast 1984 roku ukończył roczne technikum zawodowe dla osób pracujących, uzyskując tytuł technik mechanik o specjalności eksploatacji maszyn i urządzeń mechanicznych górnictwa podziemnego. Zajęcia lekcyjne odbywały się od poniedziałku do piątku w godzinach od 15.00 do 19.30. Po powrocie z zajęć lekcyjnych ubezpieczony jadł obiadokolację i szedł do zakładu pracy, który mieścił się w pobliżu jego miejsca zamieszkania.

Postanowieniem z dnia 8 listopada 2016 roku Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu emerytur i rent, celem obliczenia potencjalnego wynagrodzenia ubezpieczonego za lata 1974-1980 na podstawie angażujących się w aktach osobowych, z uwzględnieniem deputatu węglowego, świadczenia z tzw. Karty Górnika, dodatku nocnego, a następnie obliczenia potencjalnego wppw z 20 najkorzystniejszych lat podlegania ubezpieczeniom społecznym zgodnie z art. 110a ustawy emerytalnej.

Opinię na piśmie sporządził biegły sądowy K. S., który ustalił, że ubezpieczony w okresie objętym sporem posiadał prawo do:

- 8 ton rocznie deputatu węglowego,
- 20% dodatku za pracę w nocy za 1974 rok na podstawie UZP z 1957 roku,
- 30% dodatku za pracę w nocy, poczynając od 1975 roku, na podstawie UZP z 1975 roku
- 20% rocznie świadczenia z tzw. Karty Górnika za 1974 rok,
- 30% rocznie świadczenia z tzw. Karty Górnika, poczynając od 1975 roku, na mocy uchwały Rady Ministrów Nr 230/74 z dnia 27 września 1974 roku, obowiązującej od dnia 1 października 1974 roku (zgodnie z § 1 ust. 3 uchwały określone uchwałą nr 13 Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 1973 roku specjalne wynagrodzenie z Kart Górnika” dla zatrudnionych pod ziemią uzupełnia się, dodając: - przy stażu ponad 10-20 lat, 25% płacy zasadniczej, - przy stażu ponad 20 lat, 30% płacy zasadniczej),
- wynagrodzenia zasadniczego za pracę, a to: 118 zł/dniówkę do 31 stycznia 1974 roku, 148 zł/dniówkę do 31 lipca 1978 roku, 160 zł/dniówkę do 30 listopada 1978 roku, 172 zł/dniówkę do 31 października 1979 roku, 184 zł/dniówkę do 30 września 1980 roku, 230 zł/dniówkę od dnia 1 października 1980 roku.

Wszystkie powyższe składniki wynagrodzenia za pracę stanowiły podstawę składek na ubezpieczenia emerytalne.

Biegły obliczył roczny zarobek ubezpieczonego w następujący sposób:

1. 1974 rok

wynagrodzenie zasadnicze (I) $118 \text{ zł} \times 25 \text{ dni} = 2\,950 \text{ zł}$

Karta Górnika 20% z 2950 zł = 590 zł

dodatek nocny 20% z 2 950 zł = 590 zł

wynagrodzenie zasadnicze (II-IX) $148 \text{ zł} \times 25 \text{ dni} \times 8 \text{ m} = 29\,600 \text{ zł}$

Karta Górnika 20% z 29 600 zł = 5 920 zł

dodatek nocny 20% z 29 600 zł = 5 920 zł

wynagrodzenie zasadnicze (X-XII) $148 \text{ zł} \times 25 \text{ dni} \times 3 \text{ m} = 11\,100 \text{ zł}$

Karta Górnika 25% z 11 100 zł = 2 775 zł

dodatek nocny 20% z 11 100 zł = 2 220 zł

deputat węglowy 8 ton $\times 550 \text{ zł} = 4\,400 \text{ zł}$

Razem 66 065 zł : 38 220 zł (średnia krajowa) = 172,85%

2. 1975 rok

wynagrodzenie zasadnicze (I-XII) $148 \text{ zł} \times 25 \text{ dni} \times 12 \text{ m} = 44\,400 \text{ zł}$

Karta Górnika 25% z 44 400 zł = 11 100 zł

dodatek nocny 30% z 44 400 zł = 13 320 zł

deputat węglowy 8 ton $\times 550 \text{ zł} = 4\,400 \text{ zł}$

Razem 73 220 zł : 46 956 zł (średnia krajowa) = 155,93%

3. 1976 rok

Razem 73 220 zł : 51 372 zł (średnia krajowa) = 142,53%

4. 1977 rok

Razem 73 220 zł : 55 152 zł (średnia krajowa) = 132,76%

5. 1978 rok

wynagrodzenie zasadnicze (I-VII) $148 \text{ zł} \times 25 \text{ dni} \times 7 \text{ m} = 25\,900 \text{ zł}$

Karta Górnika 25% z 25 900 zł = 6 475 zł

dodatek nocny 30% z 25 900 zł = 7 770 zł

wynagrodzenie zasadnicze (VIII-XI) $160 \text{ zł} \times 25 \text{ dni} \times 4 \text{ m} = 16\,000 \text{ zł}$

Karta Górnika 25% z 16 000 zł = 4 000 zł

dodatek nocny 30% z 16 000 zł = 4 800 zł

wynagrodzenie zasadnicze (XII) $172 \text{ zł} \times 25 \text{ dni} = 4\,300 \text{ zł}$

Karta Górnika 25% z 4 300 zł = 1 075 zł

dodatek nocny 30% z 4 300 zł = 1 290 zł

deputat węglowy 8 ton x 550 zł = 4 400 zł

Razem 76 010 zł : 58 644 zł (średnia krajowa) = 129,62%

6. 1979 rok

wynagrodzenie zasadnicze (I-X) 172 zł x 25 dni x 10 m = 43 000 zł

Karta Górnika 25% z 43 000 zł = 10 750 zł

dodatek nocny 30% z 43 000 zł = 12 900 zł

wynagrodzenie zasadnicze (XI-XII) 184 zł x 25 dni x 2 m = 9 200 zł

Karta Górnika 25% z 9 200 zł = 2 300 zł

dodatek nocny 30 % z 9 200 zł = 2 760 zł

deputat węglowy 8 ton x 550 zł = 4 400 zł

Razem 85 310 zł : 63 924 zł (średnia krajowa) = 133,46%

7. 1980 rok

wynagrodzenie zasadnicze (I-IX) 184 zł x 25 dni x 9 m = 41 400 zł

Karta Górnika 25% z 41 400 zł = 10 350 zł

dodatek nocny 30% z 41 400 zł = 12 420 zł

wynagrodzenie zasadnicze (X-XII) 230 zł x 25 dni x 3 m = 17 250 zł

Karta Górnika 25% z 17 250 zł = 4 312 zł

dodatek nocny 30% x 17 250 zł = 5 175 zł

deputat węglowy 8 ton x 550 zł = 4 400 zł

Razem 95 307 zł : 72 480 zł (średnia krajowa) = 131,49%

Biegły ustalił, że wwpw świadczenia z okresu najkorzystniejszych 20 lat (1974-1993) wyniósł 255,39%, przy uwzględnieniu druku Rp-7 za lata 1981-1993 oraz okresu po przejściu na emeryturę, tj. 1993 roku.

/dowód z opinii biegłego/.

Ubezpieczony nie kwestionował opinii biegłego.

Organ rentowy nie kwestionował opinii biegłego pod względem rachunkowym. Organ rentowy dodał, że przy ustalaniu wwpw świadczenia należy przyjąć zarobki za 2012 rok, bowiem ubezpieczony nabył prawo do kolejnej emerytury, poczynając od dnia 1 kwietnia 2012 roku. Organ rentowy podał, że przy uwzględnieniu zarobku za 2012 rok wwpw świadczenia wynosi 250,13%.

Sąd uznał opinię za sporządzoną prawidłowo, zgodnie z tezą dowodową oraz na podstawie obowiązujących przepisów płacowych.

Sąd dokonał także własne wyliczenia przyjmując, że ubezpieczony w latach 1974-1980 pracował przeciętnie 1/3 czasu na zmianie nocnej oraz 1 niedzielę w miesiącu (w niedziele dodatek za pracę wynosił 100% dniówki – art. 8 UZP z 1975 roku).

Obliczenia Sądu przedstawiają się następująco (wynagrodzenie zasadnicze, świadczenie z tzw. Karty Górnika, deputat węglowy przyjęto z opinii biegłego):

1. 1974 rok

wynagrodzenie zasadnicze – 43 650 zł

Karta Górnika – 9 285 zł

deputat węglowy – 4 400 zł

dodatek nocny – $(43\ 650\ \text{zł} \times 20\%) : 3 = 2\ 910\ \text{zł}$

niedziele

- $(118\ \text{zł} \times 2 \times 1) + (148\ \text{zł} \times 2 \times 11) = 3\ 492\ \text{zł}$

Razem 63 737 zł : 38 220 zł (średnia krajowa) = 166,76%

2. 1975 rok

wynagrodzenie zasadnicze – 44 400 zł

Karta Górnika – 11 100 zł

deputat węglowy – 4 400 zł

dodatek nocny – $(44\ 400\ \text{zł} \times 30\%) : 3 = 4\ 440\ \text{zł}$

niedziele

- $(148\ \text{zł} \times 2 \times 12) = 3\ 552\ \text{zł}$

Razem 67 892 zł : 46 956 zł (średnia krajowa) = 144,59%

3. 1976 rok

Razem 67 892 zł : 51 372 zł (średnia krajowa) = 132,16%

4. 1977 rok

Razem 67 892 zł : 55 152 zł (średnia krajowa) = 123,10%

5. 1978 rok

wynagrodzenie zasadnicze – 46 200 zł

Karta Górnika – 11 550 zł

deputat węglowy – 4 400 zł

dodatek nocny – $(46\,200\text{ zł} : 30\%) : 3 = 4\,620\text{ zł}$

niedziele

$-(148\text{ zł} \times 2 \times 7) + (160\text{ zł} \times 2 \times 4) + (172\text{ zł} \times 2 \times 1) = 3\,696\text{ zł}$

Razem 70 466 zł : 58 644 zł (średnia krajowa) = 120,16%

6. 1979 rok

wynagrodzenie zasadnicze – 52 200 zł

Karta Górnika – 13 050 zł

deputat węglowy – 4 400 zł

dodatek nocny – $(52\,200\text{ zł} \times 30\%) : 3 = 5\,220\text{ zł}$

niedziele -

$-(172\text{ zł} \times 2 \times 10) + (184\text{ zł} \times 2 \times 2) = 4\,176\text{ zł}$

Razem 79 046 zł : 63 924 zł (średnia krajowa) = 123,66%

7. 1980 rok

Wynagrodzenie zasadnicze – 58 650 zł

Karta Górnika – 14 662 zł

Deputat węglowy – 4 400 zł

Dodatek nocny – $(58\,650\text{ zł} \times 30\%) : 3 = 5\,865\text{ zł}$

Niedziele

$-(184\text{ zł} \times 2 \times 9) + (230\text{ zł} \times 2 \times 2) = 4\,232\text{ zł}$

Razem 87 809 zł : 72 480 zł (średnia krajowa) = 121,15%

Obliczenia wwpw świadczenia przedstawia następująca tabela:

		obliczenia	obliczenia	
		biegłego	Sądu	
1	1974	172,85%	166,76%	
2	1975	155,93%	144,59%	

3	1976	142,53%	132,16%	
4	1977	132,76%	123,10%	
5	1978	129,62%	120,16%	
6	1979	133,46%	123,66%	
7	1980	131,49%	121,15%	
8	1981	268,01%	268,01%	
9	1982	334,24%	334,24%	
10	1983	314,21%	314,21%	
11	1984	354,80%	354,80%	
12	1985	401,07%	401,07%	
13	1986	396,58%	396,58%	
14	1987	407,62%	407,62%	
15	1988	324,32%	324,32%	
16	1989	295,63%	295,63%	
17	1990	270,04%	270,04%	
18	1991	260,79%	260,79%	
19	1992	216,10%	216,10%	
20	1993	265,70%	265,70%	
		5107,75%	5040,69%	: 20
		255,39%	252,03%	

Wyliczenia biegłego oraz Sądu Okręgowego wskazują, że z okresu 20 lat podlegania ubezpieczeniu emerytalnemu, przy czym jeden rok przypada po przejściu na pierwszą emeryturę, wwpw przekracza 250%.

Sąd zważył, co następuje:

odwołanie K. B. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 110a ust. 1 ustawy emerytalnej wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15 [podstawa wymiaru składek], z uwzględnieniem art. 110 ust. 3 [wyższy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru], jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%.

Z analizy cytowanej normy prawnej wynika, że zarobek roczny (będący podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe) winien przypadać w całości lub w części po przyznaniu prawa do emerytury. Ustawa nie wskazuje, że ten zarobek musi przypadać za okres po przyznaniu kolejnej emerytury. W związku z tym nie można podzielić poglądu organu rentowego, zgodnie z którym dla obliczenia wwpw świadczenia należy przyjąć zarobek ubezpieczonego po przyznaniu kolejnej emerytury, tj. za 2012 rok. Stanowisko organu rentowego nie znajduje oparcia w regulacji ustawy emerytalnej. Uwadze nie może umknąć fakt, że ubezpieczony nabył prawo do kolejnej emerytury w związku z osiągnięciem wieku i podleganiem przez 30 miesięcy ubezpieczeniom społecznym. Nabycie prawa do kolejnej emerytury wiązało się wyłącznie z przeliczeniem części socjalnej 24% przez nową kwotę bazową, tj. z daty złożenia wniosku w 2012 roku. Należy dodać, że intencją ustawodawcy przy powołaniu do życia art. 110a ustawy emerytalnej była rekompensata dla tych ubezpieczonych, których zarobki przekraczały 250% średniego krajowego zarobki, a mimo to, do obliczenia emerytury przyjmowano wwpw na poziomie max 250% średnich krajowych zarobków.

Ubezpieczony spełnia przesłanki zawarte w art. 110a ust. 1 ustawy emerytalnej.

Należy zwrócić uwagę, że organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję na podstawie przedłożonego przez ubezpieczonego dowodu, tj. druku Rp-7 za lata 1981-2014. Z uwagi na brak zarobków za pozostałe lata, organ rentowy mógł przyjąć minimalne wynagrodzenie za pracę – zgodnie z art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej – za lata 1974-1980. Postępowanie dowodowe pozwoliło na odtworzenie pewnego zarobku rocznego za lata 1974-1980, które stanowiło podstawę wymiaru ubezpieczenia emerytalnego. Niemożliwe jest obecnie ustalenie innych składników wynagrodzenia za pracę (poza przyjętymi), które także stanowiło podstawę wymiaru na ubezpieczenie emerytalne, np. premii. Odtworzenie rocznego zarobku było możliwe na podstawie akt osobowych, w których znajdują się angaże oraz obowiązujących w górnictwie przepisów branżowych. Pomocne okazały się zeznania świadków i ubezpieczonego, którzy opisali przeciętny czas pracy ubezpieczonego.

W przypadku ubezpieczonego należało obliczyć wwpw z okresu dowolnie wybranych 20 lat zatrudnienia pracowniczego poprzedzających rok, w którym zgłoszono wniosek o przeliczenie świadczenia w trybie art. 110a ustawy emerytalnej, z tym że część okresu musiała przypadać po nabyciu prawa do emerytury. Postępowanie dowodowe pozwoliło ustalić wysokość wynagrodzenia za lata 1974-1980 oraz ponownie ustalić wwpw świadczenia, którego wartość przekracza 250%.

Skoro zostały spełnione przesłanki, o których mowa w art. 110a ust. 1 ustawy emerytalnej, to na podstawie tego przepisu oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. należało uwzględnić odwołanie i przyznać prawo ubezpieczonemu do ponownego ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 110 a ustawy emerytalnej, poczynając od dnia 1 kwietnia 2016 roku, tj. miesiąca, w którym zgłoszono wniosek (art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej).

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na mocy art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 roku,

poz. 1804) w brzmieniu obowiązującym do dnia 27 października 2016 roku. Odwołanie do Sądu złożono dnia 18 lipca 2016 roku.

(-) SSO Grzegorz Tyrka